

Latvijas Universitātes 69.zinātniskā konference
Bioloģijas sekcijas, Zooloģijas un dzīvnieku ekoloģijas apakšsekcija, 2011.gada 3.februāris

GLIEMJU *MOLLUSCA* SUGU NOTEICĒJI: VĒSTURE, UZBŪVES PRINCIPI UN STRUKTŪRA, PIELIETOŠANAS PERSPEKTĪVA

Mudīte Rudzīte

Latvijas Universitāte, Zooloģijas muzejs
Adrese: Kronvalda bulv. 4, LV 1586, Rīga, Latvija, Mudite.Rudzite@lu.lv

Māris Rudzītis

Latvijas Universitāte, Ģeoloģijas muzejs
Adrese: Alberta iela 10, LV 1010, Rīga, Latvija, Maris.Rudzitis@lu.lv

Muntis Rudzītis

Latvijas Universitāte, Datorzinātņu fakultāte
Adrese: Raiņa bulv. 15, LV 1432, Rīga, Latvija, muntis.rudzitis@inbox.lv

Valdis Ģirts Balodis

Latvijas Universitāte, Bioloģijas fakultāte,
Adrese: Kronvalda bulv. 4, LV 1586, Rīga, Latvija, Valdis-Girts.Balodis@lu.lv

Jebkura noteicēja pamatelements ir sugas apraksts, līdz kuram jānonāk izmantojot pazīmju aprakstus, tabulas un shēmas. Pirmais gliemju noteicējs latviešu valodā izdots 1957.gadā (Sloka N., Sloka J.). Autori, kas strādāja pētniecisko darbu, izmantoja pārsvarā Vācijas, Viduseiropas un Padomju Savienības faunas noteicējus. Tajos sugu pazīmju atpazīšanai pielietoja noteikšanas „atslēgas” ar tēzes-antitēzes principu, kurā bija doti pazīmju apraksti. Pēdējo divdesmit gadu laikā aizvien plašāku pielietojumu guvuši noteicēji, kur sugu pazīmes ietvertas tabulās un shēmās, kurās izmantoti zīmējumi un fotogrāfijas. Minētajā noteicējā (Sloka N., Sloka J. 1957) bija ietvertas gandrīz visas Latvijā sastopamās gliemju sugas izņemot ģinti *Pisidium*. Jauni principi sugu noteikšanā izmantoti „Latvijas zemesgliemežos” (Rudzīte 1999): sugu pazīmes sakārtotas kopsavilkuma tabulās, sugas precīzākai noteikšanai izmanto sugu aprakstus un attēlus. Jaunais gliemju noteicējs (Rudzīte u.c. 2010) pirmo reizi ietver visas Latvijā sastopamās sugas, tas izdots paralēli divās valodās – angļu un latviešu. Veikti pirmie eksperimenti minētā noteicēja ievadīšanā datorprogrammās Microsoft Excel, Visual Basic un programmu paketē DELTA.

Literatūra

Rudzīte M. 1999. Latvijas zemesgliemeži. Rīga. 148.

Rudzīte M., Dreijers E., Ozoliņa-Moll L., Parele E., Rudzītis M., Stalažs A., 2010. Latvijas gliemji: sugu noteicējs. A guide to the Molluscs of Latvia. LU Akadēmiskais apgāds, Rīga, 252 lpp.

Sloka N., Sloka J. 1957. Mollusca - Gliemji. Latvijas PSR dzīvnieku noteicējs.1: 732-775.